

3. CENA VÝBORU SEKCIE PRE UMELECKÝ PREKLAD LITERÁRNEHO FONDU

Volám sa **Katarína Václaviková** a študujem na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského odbor prekladateľstvo a tlmočníctvo – anglický a nemecký jazyk. Za svoj najväčší úspech považujem účasť na XXI. ročníku Prekladateľskej univerziády, keď som sa umiestnila na treťom mieste v kategórii Kritika prekladu a zároveň som získala cenu Slovenskej spoločnosti prekladateľov odbornej literatúry za použitú terminológiu v kategórii odborný preklad. Zaujímam sa o odborný preklad, audiovizuálny preklad, copywriting a lokalizáciu prekladu.

Okolo Alice a jej dobrodružstiev v snových krajinách sa istý čas točil celý môj akademický svet a po pozitívnych posudkoch školiteľky a oponenta bakalárskej práce som sa rozhodla s jej upravenou časťou zapojiť do Prekladateľskej univerziády. Samozrejme, najťažšie, no taktiež najzábavnejšie bolo vymýšľanie vhodnejších alternatív pre často veľmi zložité slovné hračky použité v knihách. Štylizovala som ich tak, aby boli v súlade s poznatkami získanými pri ich podrobnej analýze. Pri ich tvorbe som mala na zreteli v prvom rade detského adresáta, ktorému som prispôbovala použité výrazové, ako aj lexikálne prostriedky.

ALICA V KRAJINE ZÁZRÁKOV VERZUS PREKLADATEL': SLOVNÉ HRAČKY A INÉ ORIEŠKY KATARÍNA VÁCLAVIKOVÁ

V kritike sa venujeme prekladu diel *Alica v krajine zázrakov* a *Za zrkadlom*, a čo tam *Alica* našla od britského autora Lewisa Carrolla. Za 150 rokov svojej existencie si získali srdcia miliónov čitateľov a počet jazykov, do ktorých boli preložené, sa blíži k dvom stovkám. Prvého prekladu (do nemčiny), sa *Alica* dočkala už v roku 1869, štyri roky po jej vydaní. Slovenskú podobu dostala až v roku 1981 z pera Juraja Vojteka (prozaická časť) a Viery Vojtkovej (básne). Podujali sa na neľahkú úlohu, keďže Alicine dobrodružstvá sú plné postáv neznámych pre slovenské dieťa a ich výpovede tvoria absurdné, zložité vety. Hlavným bodom

záujmu v tejto kritike sú slovné hračky a spôsob, akým ich prekladatelia preniesli do slovenčiny. Vyberáme niekoľko príkladov a pridávame popis prekladateľských riešení a metód, ktoré pri práci použili, posúdenie ich vhodnosti s ohľadom na cieľového čitateľa, prípadne návrh alternatívnych riešení. Zároveň ich delíme do kapitol podľa princípu, na akom vznikli, či už to bude homofónia, homonymia alebo paronymia a pridávame aj kapitolu o preklade básní v knihe. V práci sa odvolávame na osem základných prekladateľských stratégií uplatňovaných pri preklade slovných hračiek, ktoré sformuloval Dirk Delabastita v príspevku v medzinárodnej príručke prekladu (2004, s. 604).

HOMOFÓNIA

Homofónia je jav, pri ktorom sa dve slová rôzne píšu, ale ich výslovnosť je (viacmenej) rovnaká. V anglickom modeli výslovnosti sa jedna graféma môže vysloviť aj tromi rôznymi fonémami podľa toho, v akom fonematickom prostredí sa nachádza. O slovenčine sa dá s prižmúreným okom povedať, že každá graféma má jednu zaužívanú výslovnosť. Táto „predurčenosť“ však značne obmedzuje možnosť tvoríť v slovenskom jazyku homofonické páry.

Angličtina má pre homofóniu dobré predpoklady práve preto, že vyslovovaná podoba slova nie je viazaná na jedinú správnu kombináciu písmen, o čom sa presvedčíme okrem iného na príklade dvojice slov „*tale* - *tail*“:

- O:** *“Mine is a long and sad **tale!**“ said the Mouse [...].*
*“It is a long **tail**, certainly,” said Alice, looking down with wonder at the Mouse’s **tail**; “but why do you call it sad?”*
- P:** *„Je to príbeh o myši s dlhočizným a smutným **koncom**,“ povedala Myš [...].*
*Alica nepočula dobre, čo to Myš vraví, a začudovane sa zahľadela na jej **chvost**.*
„Naozaj je dlhočizný,“ pripustila, „ale prečo vravíš, že je smutný?“

Homofonický pár anglických slov „*tale*“ a „*tail*“ spôsobí, že Alica nesprávne pochopí obsah Myšinej výpovede. Keď Myš hovorí o „príbehu“, Alica vidí jej „chvost“ a nerozumie, prečo by mal byť smutný. Predstavuje si, že príbeh plynie ako kaligram v tvare dlhého myšieho chvosta.

Prekladateľ pochopil, že základom nedorozumenia a následného Myšinho hnevu je vyhlásenie, že chvost je smutný, preto ponechal druhú časť textu tak, ako je v origináli. Tomu musel prispôbiť preklad prvej časti, hlavne slova *tale*. Šikovne využil slovo *koniec*. Koniec príbehu predsa môže byť dlhý a smutný a chvost je vlastne koncom myši, ak jej ňufák považujeme za začiatok. Prekladateľ využil polysémiu slova *koniec*, pričom jeho významy sú „ukončenie príbehu“

a „chvost myši“. Zoštylizoval vetu tak, aby z nej nebolo celkom jasné, či sa myslí koniec príbehu alebo Myši.

Okrem toho si môžeme všimnúť asonanciu v slovách „koncom“ a „chvostom“. Rovnaký počet slabík, zhoda samohlások a jemná podobnosť spoluhlások (k-ch, sykavky c a s, rovnaká deklinačná morféma) v tejto dvojici slov ponúka možnosť prepočutia. Prekladateľ teda text explikoval a pridal nový obsah: „Alica nepočula dobre, čo to Myš vraví...“, čím ešte utvrdil v čitateľovi dojem blížiaceho sa nedorozumenia.

Celkovo tento úsek prekladu hodnotíme ako veľmi dobre zvládnutý, prekladateľ uplatnil tretiu Delabastitovu metódu prekladu slovných hier, konkrétne referenčnú neurčitosť a asonanciu. Na podporu svojho riešenia pridal do textu neškodný fragment vety, ktorý je v kontexte celkom uveriteľný. Tak ho umocnil hneď vo viacerých úrovniach, vďaka čomu je priam „nepriestrelné“.

- O:** “[...] *The master was an old Turtle – we used to call him Tortoise---*“
“Why did you call him Tortoise, if he wasn’t one?” Alice asked.
*“We called him **Tortoise** because he **taught us**,” said the Mock Turtle angrily.*
- P:** „[...] Učila nás stará Korytnačka a my sme ju nazvali Nazučila.“
*„Prečo ste ju volali Nazučila, keď to nebola **Nazučila**?“ spýtala sa Alica.*
*„No preto, lebo **nás učila**, ty hlupaňa!“ zlostila sa Falošná Korytnačka.*
- N:** „Učil nás jeden starý korytnačiak, volali sme ho **Múčiteľ**.“
*„**Mučil** vás domácimi úlohami?“ prelakla sa Alica.*
*„Nie, **múčil** nás múkou, keď sme neposlúchali, ty hlupaňa,“ zlostila sa Falošná Korytnačka.*

„Turtle“ je podľa oxfordského slovníka vodná korytnačka, zatiaľ čo „tortoise“ slovník definuje ako suchozemskú korytnačku. Preto sa Alica pýta, prečo učiteľa žiaci volali „Tortoise“, keď žil v mori. V britskej výslovnosti sa prezývka foneticky (zhruba) zhoduje s činnosťou, ktorú učiteľ vykonával. Túto vrstvu danej slovnej hračky si prekladateľ stanovil ako základ pri riešení problematickeho miesta. Jednoducho vzal slovné spojenie „nás učila“, spodobované, nezvučné „s“ zmenil na zvučné „z“, vynechal medzeru po vzore originálu a vznikla prezývka pre učiteľku. Slovo *Nazučila* však má jednu chybu: pri preklade sa stratil sémantický význam mena a s ním kus krásy kalambúru.

My sme sa rozhodli využiť prvú Delabastitovu prekladateľskú stratégiu a nahradiť ju iným kalambúrom. Novotvar „Múčiteľ“ je dostatočne absurdný na to, aby Alica nepochopila jeho zamýšľaný význam, no keď nám ho Falošná Korytnačka vysvetlí, dáva zmysel: efektívne sa v ňom spájajú slová „učiteľ“, „mučiť“ a „múčiť“. Dodnes sa nevďačné povolanie učiteľa medzi žiakmi spája s tortúrou (otrepané skrížené slovo „M-učiteľ“) a je to prvá vec, ktorá Alici napadne. Stačí

však jeden dlžeň a vznikne referencia na celkom iný obsah a prekvapivá pointa úryvku. Prečo by učiteľ v krajine zázrakov nemohol neposlušných žiakov oha-dzovať múkou?

Tiež sme zámerne zachovali mužský gramatický rod učiteľa a nazvali ho „korytnačik“, čím chceme doceliť väčšiu variabilnosť textu, pretože jedna Korytnačka sa v ňom už vyskytuje. „Korytnačik“ je zároveň netradičné slovo, ktoré má úlohu zaujať pozornosť detského čitateľa.

- O:** “[...] and the twinkling of the tea---“
 “The twinkling of what?” said the King.
 “It began with the **tea**,” the Hatter replied.
 “Of course twinkling begins with a **T!**” said the King sharply.
- P:** „[...] a tie o-o-opletačky s olovrantom.“
 „Aké **o-o-opletačky?**“ spýtal sa Kráľ.
 „Nuž tie, ktorými sa začal náš olovrant,“ odpovedal Klobučník.
 „Samozrejme, že **olovrant** sa začína na **,o‘**“ osopil sa na neho Kráľ.
- N:** „A ešte tie **opletačky s čajom a Časom...**“
 „Tak s časom či čajom?“ spýtal sa Kráľ.
 „No, kvôli Času máme stále čaj a kvôli čaju nikdy nemáme čas,“ odpovedal Klobučník.
 „Ja viem, že na čaj treba čas!“ osopil sa na neho Kráľ.

Lewis Carroll tu vytvoril homofóniu hlásky a plnovýznamového podstatného mena v nezmyselnom dialógu. Klobučník vypovedá pred súdom o svojich problémoch s tým, že sa pre neho zastavil čas presne o šiestej, a preto je odsúdený na večný olovrant, takže všade chodí s maslovým chlebom a šálkou čaju.

Juraj Vojtek zvolil podobnú stratégiu ako autor originálu. Našiel aliteráciu v slovách „opletačky“ a „olovrant“, pričom využil Klobučníkovu nervozitu. Keď je človek nervózny, bežne sa zakoktáva, čím sa v tomto prípade zdôraznilo začiatkové písmeno. Napriek všetkému úsiliu prekladateľa však v slovenskom dialógu chýba relevantný dôvod na konflikt medzi postavami. Hoci je zachovaná nezmyselnosť, stráca sa logická nadväznosť replík.

My sme sa na problém pozreli inak. Slovo „opletačky“ sa nám páči, keďže dokonale vystihuje Klobučníkovu situáciu – otravná hlúposť, ktorá človeku komplikuje život. Naša slovná hra využíva paronymiu slov „čas“ a „čaj“. Okrem toho sme zámerne napísali „Čas“ s veľkým začiatočným písmenom, pretože v knihe je personifikovaný ako osoba, ktorá zastavila Klobučníkove hodinky. Čitateľ síce vie, že medzi „časom“ a „Časom“ je rozdiel, no Kráľ ho v hovorenom slove nevidí, a tak vzniká nedorozumenie. Použili sme syntaktickú štruktúru, v ktorej oproti sebe stavíme dva zdanlivo protichodné prvky, ktoré sa však navzájom dopĺňajú

a vzniká prekvapivá pointa. Uplatnili sme pri tom prvú Delabastitovu metódu – nahradili sme slovnú hračku v origináli inou.

V druhej knihe sa Alica stretne s Bielou Kráľovnou, ktorá potrebuje pomoc s pripnutím neposlušného šálu, a dá sa s ňou do reči:

O: *“Am I **addressing** the White Queen?”*

*“Well, yes, if you call that **a-dressing**,” the Queen said, “It isn’t my notion of the thing at all.”*

P: *„Ach, Biela Kráľovná! A či je to iba **ošiaľ**?”*

*„Neviem, prečo tak prekrúcaš slová,” povedala kráľovná. „Nevraví sa **,ó, šiaľ!** ale **,ó, šál!**.”*

N: *„Naozaj **stojím** pred Bielou Kráľovnou?”*

*„Áno,” povedala Kráľovná. „Iba, že by si **sedela**. A to sa v prítomnosti kráľovnej nepatrí.”*

V origináli nám vyskočila homofónia slovesa a slovesného podstatného mena. Alica sa zdvorilo pýta, či hovorí s Bielou Kráľovnou, tá je však myslou stále pri svojom šále a začiatkové písmeno v slove „*addressing*“ považuje za neurčitý člen. Keď si dáme šál, nemôžeme to predsa hneď nazývať obliekaním.

Prekladový kalambúr sa zakladá hneď na dvojitej paronymii. Je veľmi dobre premyslený, má však jeden nedostatok – zatiaľ čo v origináli je Alicina otváracia veta celkom normálna a vhodná, preklad znie veľmi čudne a teatrálné. Ťažko si predstaviť, že by sme sa takto snažili nadviazať rozhovor. Z toho dôvodu prihádzame s vlastným riešením. Tak, ako v origináli, v našom preklade sa Alica zdvorilo pýta, s kým to hovorí a prelamuje ľady oveľa prirodzenejšie. Tiež sme zachovali nedorozumenie pri Alicinej úvodnej otázke a Kráľovninu nepriateľskú odpoveď. Nechýba ani slovná hračka, hoci nie taká zložitá ako prekladateľova. Alica použila sloveso „stát“ vo význame „byť v prítomnosti“, zatiaľ čo Kráľovná ho pochopila doslovne a ešte pridá nepríjemnú poznámku, v ktorej sa vyvyšuje nad Alicu pre svoj imperiálny titul.

Homonymia a polysémia

Ďalším častým javom, ktorý slúži ako základ pre Carrollove slovné hračky, je **homonymia** a **polysémia (viacvýznamovosť)**. *„Homonymá sa zblížujú na základe zhody, totožnosti ich zvukovej podoby, výslovnosti a gramatickej stránky. Odlišné sú však z významového a etymologického hľadiska. [...] Pri viacvýznamovosti určité slovo má niekoľko významov viazaných spoločným základným významom“*

(Ondrus, 1980, s. 166). Zahŕňame ich spolu do jednej kapitoly, keďže ich podstata je rovnaká – tá istá forma s rôznymi významami.

V knihe *Za zrkadlom* sa Alica vezie na člno s Ovcou, ktorá ju neustále okrikuje:

O: „[...] You'll be **catching a crab** directly.“

„A dear little **crab!**“ thought Alice. [...]

P: „[...] **Inak chytíš raka!**“

„Malého, pekného **ráčika!**“ pomyslela si Alica. [...]

„[...] A veslá sú teraz tvojimi krídlami a ty ich musíš poriadne dvíhať, lebo inak ti ich voda strhne späť a udrú ťa tak, že spadneš. Tomu sa hovorí **,chytíš raka'**. [...]“

V *Kritike prekladu IV* sa Veronika Maťušová okrem iných venuje aj uvedenej pasáži, konkrétne slovnému spojeniu „catch“ a „crab“. Tvrdí, že „crab“ je homonymum, pod ktorým Alica chápe zvieratko, pričom Ovca má na mysli druh vší. Prekladateľ použil spojenie „chytíš raka“, čo je podľa kritičky zastaraný hovorový výraz pre rakovinu a kritizuje nejasnosť slovnej hry pre detského čitateľa (2014, s. 25). Dovoľujeme si s ňou nesúhlasiť. Robili sme v tejto súvislosti malý prieskum a zistili sme, že „catch“ a „crab“ je veslársky pojem, ktorý znamená presne to, čo Juraj Vojtek vysvetľuje v preklade – veslo sa vzprieci vo vode a môže udrieť športovca. V češtine je zaužívaný doslovný preklad „chytit kraba“, zatiaľ čo slovenčina používa výrok „chytíš raka“. Pre prekladateľa to znamená uľahčenie práce, lebo môže kalambúr bez námahy preniesť do cieľového textu, stačí nahradiť kraba za raka.

V jednom bode však kritičke musíme dať za pravdu. V Británii je „rowing“, teda veslovanie populárnym športom, ktorý bol vo vyšších vrstvách obľúbenou voľnočasovou aktivitou. Slovensko je na tom však celkom inak. Veslovanie sa u nás teší masovej obľube len počas letnej olympiády a vodácky žargón nepatrí do slovnej zásoby bežného Slováka. Preto sa slovná hračka „chytíš raka“ naozaj stráca v preklade, ako to prekladateľovi vytýka kritička. J. Vojtek si to však uvedomil a Ovcu vložil do úst dodatočné vysvetlenie tohto termínu. Myslíme si, že je to vhodný spôsob, akým sa čitateľovi rozširuje slovná zásoba.

Paronymia

Na prelome tisícročí vydala Oľga Škvareninová *Paronymický slovník*, užitočnú publikáciu, ktorá obsahuje až 12 000 slovníkových jednotiek. Na úvod tejto úctyhodnej zbierky ponúka definíciu paronymie: paronymá sú „slová, ktoré sú si navzájom blízke tým, že majú odlišnú sémantiku, no podobnú alebo identickú zvu-

kovú stránku“ (1999, s. 8). Paronymá sú častým spôsobom, ako vytvárať vtipné slovné hračky, veď často stačí v slove preklep a celkom sa zmení význam výpovede.

Prejdime k paronymám, ktoré sa vyskytli v skúmanom diele. Alica drží ne-mluvňa, ktoré sa o chvíľu premení na prasiatko a utečie. Mačka Šklabka sa jej pýta, na čo sa premenilo:

- O: *“Did you say ‘pig’ or ‘fig’?” said the Cat.*
“I said ‘pig’,” replied Alice;
- P: *„Povedala si ,prasiatko‘ či ,mačiatko‘?“ spýtala sa.*
„Povedala som ,prasiatko‘,“ odpovedala Alica,
- N: *„Povedala si ,prasa‘ či ,proso‘?“ spýtala sa.*
„Povedala som ,prasa‘,“ odpovedala Alica,

Zmena jediného písmena urobí v angličtine z prasiatka figu. Prekladateľ však zmenil skoro celé slovo, ponechal len deminutívnu príponu a skladbu samohlások. Použitie podstatného mena „mačiatko“ je síce opodstatnené, veď Alica má v oboch knihách plnú hlavu svojej mačky Tiny a jej mláďat, no foneticky sa do textu nehodí. Nie je možné, že by Šklabka namiesto „prasiatka“ počula „mačiatko“, tieto slová sú príliš rozdielne. Na mieste prekladateľa by sme zvolili paronymický pár „prasa“ – „proso“. Pri tejto dvojici je pravdepodobnosť prepočutia rozhodne vyššia ako v pôvodnom riešení. Zachovali sme zhodu všetkých spoluhlások a tiež zhodu samohlások v rámci slova. Takisto sme do nášho návrhu preniesli z originálu sémantický význam rastliny – Cheshire Cat si myslí, že dieťa sa premenilo na „figu“, mačka Šklabka zas počula „proso“. Obe patria do paradigmy slov z rastlinnej ríše.

Neskôr sa Alica stretne s Falošnou Korytnačkou a Gryfonom a príde reč na módu v podmorskom svete.

- O: *“And what are they [shoes] made of?” Alice asked [...].*
“Soles and eels, of course,” [...].
- P: *„A z čoho sa tam topánky vyrábajú?“ spýtala sa Alica zvedavo.*
„Z podustiev a úhorov, z čoho iného?“
- N: *„A z čoho sa tam topánky vyrábajú?“ spýtala sa Alica zvedavo.*
„Z podustiev a kožatiek, z čoho iného?“

Homonymum „sole“ poznáme hlavne vo význame „podošva“, no je to aj názov ryby. U nás jej hovoríme solea obyčajná alebo morský jazyk. Pre jej tenký tvar sa z nej môžu dať vyrobiť dobré podrážky na morské topánky. V slovenčine sa na slovo „podošva“ paronymicky podobá druh ryby „podustva“. To, že podustva je

ryba sladkovodná, prekladateľovi odpustíme. Alebo môžeme využiť priamo slovenský názov „morský jazyk“ ako odkaz na jazyk v topánke.

Nemôžeme však prižmúriť oko nad doslovným prekladom slova „eels“. Ide o paronymiu k slovu *heels* a nenapadá nám časť topánky, ktorá by sa nazývala podobne ako „úhor“. Preto by sme ako náhradu využili morské korytnačky „kožatky“, z ktorých sa môže získavať koža na morské topánky.

BÁSNE

Ďalší bod obžaloby sa týka niektorých básní, ktoré sa v knihách nachádzajú. Tu sa prekladu konečne zúčastnila Viera Vojtková, ktorá všetky verše prebásnila do slovenčiny. Niektoré sú organickou súčasťou príbehu a museli sa preložiť podľa originálu. Iné sú zas sparodovanými detskými riekankami. Predovšetkým tie upútajú pozornosť anglicky hovoriaceho dieťaťa, lebo pri čítaní si uvedomuje, že tieto básne pozná, no v knihe znejú trochu inak. Bohužiaľ, parodický efekt v preklade chýba. Prekladateľka na parodovanie nezvolila básne, ktoré sú slovenským deťom dostatočne známe. Keď im kniha predostrie zmenenú verziu básne *Turčín Poničan*, deti ju budú brať ako originálne dielo, lebo jej pôvodnú predlohu nemajú odkiaľ poznať. Takýchto miest je v oboch knihách niekoľko, my sme vybrali paródiu na detskú pieseň *Twinkle, Twinkle, Little Star*:

O: *Twinkle, twinkle, little bat!*

How I wonder what you're at!

Up above the world you fly,

Like a tea-tray in the sky.

P: *Keby som bol malým netopierom,*

hojdal by sa každým podvečerom,

s napchatým gágorom

s čajkami nad morom

v zelenej suknicí

ako čaj v kanvici...

N: *Býval raz malý, malý netopier,*

zviadol ho čajník a maslový chlieb.

Zavolal, „zbohom, rodný strom,

chcem sa už živiť len čajom.

Ako základ použila prekladateľka pravdepodobne pieseň *Keby som bol vtáčkom*, no predlohu v preklade pripomína len prvý verš, inak je celá báseň novým autorským dielom. Pri tvorbe vlastného riešenia sme sa riadili podmienkami,

ktoré určuje text Lewisa Carrolla: zmena známej detskej riekanky s použitím motívov „netopier“ a „čaj“. Snažili sme sa ich vtesnať do piesne *Bola raz malá hviezdíčka*, ktorú sa učia deti v škôlke. Táto alternatíva má ešte jednu pridanú hodnotu – je o hviezdíčke, rovnako ako anglický originál.

Keďže táto báseň odznie počas bláznivého olovrantu u Klobučníka a Aprílového Zajaca, snažili sme sa našu úpravu ladiť v podobnom duchu. Preto sme okrem čaju pridali aj chlieb s maslom, čím nám vznikol aký-taký rým. Okrem toho sme dodržali počet slabík vo veršoch, takže pieseň sa dá zaspievať s rovnakou melódiou, akú má originál. Samozrejme, berieme na vedomie, že nám na niektorých miestach unikla rytmická výstavba verša. Čitateľ nám tento prehrešok snáď odpustí.

ZÁVER

Desať rokov po vydaní slovenskej Alice uviedol Blahoslav Hečko v úvode diela *Dobrodružstvo prekladu*, že „[...] slovenčina, geografický a lingvistický stred slovenských jazykov, je dnes moderným európskym jazykom, ktorý nekapituluje pred nijakým, prekladateľsky tvrdým orieškom“ (1991, s. 3). Veríme, že táto myšlienka sa môže vzťahovať aj na Vojtekov preklad. Vybrali sme hlavne pasáže, ktoré nie sú podľa nás celkom šťastne vyriešené, no tieto nezrovnalosti sa strácajú v obrovskom množstve výborných a kreatívnych riešení, ktoré sa sem nedostali. Najčastejšou nedokonalosťou bola nedotiahnutá logika v nadväznosti replík, ktorá je v origináli vždy dodržaná, napriek všetkým nezmyslom a absurditám. Dialógom preto miestami ubudlo na dôveryhodnosti. Dotknuté miesta sme buď upravili, alebo celkom prepracovali podľa kritérií, ktoré vyplynuli z ich podrobnej analýzy. Veríme, že tento cieľ sa nám podarilo splniť, hoci naše riešenia takisto nie sú vždy celkom dokonalé. Zdá sa nám, že dnes sa kritika prekladu zameriava hlavne na slovo *kritika*, čiže hľadá negatíva v prekladových dielach, hoci nie vždy dokáže prísť s lepšími nápadmi, než mal prekladateľ. O to viac nás teší, keď narazíme na preklad, ktorý je vypracovaný kvalitne a profesionálne, hlavne, ak ide o také náročné diela ako *Alica v krajine zázrakov* a *Za zrkadlom*. Prekladateľom týmto skladáme hold a vyjadrujeme vďaka za to, že nám detstvo skrášlili knižkou v rodnom jazyku v časoch, keď sme si ešte sami nemohli prečítať jej originál.

PRAMENE

CARROLL, Lewis: *Alica v krajine zázrakov*. In: CARROLL, Lewis. *Alica v krajine zázrakov*. Bratislava : Mladé letá, 1981, 226 s., s. 10-107.

CARROL, Lewis: *Alice's Adventures in Wonderland*. In: CARROLL, Lewis. *The Complete*

- Illustrated Works of Lewis Carroll*. Londýn : Bounty Books, 2004, 934 s., s. 12-114. 9. vydanie. ISBN 9780 7537 0915 3.
- CARROLL, Lewis. *Through the Looking Glass*. In: CARROLL, Lewis. *The Complete Illustrated Works of Lewis Carroll*. Londýn : Bounty Books, 2004, 934 s., s. 12-114. 9. vydanie. ISBN 9780 7537 0915 3.
- CARROLL, Lewis: *Za zrkadlom a s čím sa tam Alica stretla*. In: CARROLL, Lewis. *Alica v krajine zázrakov*. Bratislava : Mladé letá, 1981, 226 s., s. 108-226.

LITERATÚRA

- DELABASTITA, Dirk: *Wordplay as a translation problem: a linguistic perspective*. In: KITTEL, Harald, et al. (eds). *Übersetzung, translation, traduction*. Berlin : Mouton de Gruyter, 2004, 1061 s., s. 600–606. Zväzok 1. ISBN 978-3-11-019408-1.
- HEČKO, Blahoslav: *Dobrodružstvo prekladu*. Bratislava : Slovenský spisovateľ, 1991, 362 s. ISBN 978-80-220-0160-1.
- MAŤÚŠOVÁ, Veronika: *Do nory za králikom alebo problém bezekvivalentnosti v slovenskom preklade diela Alica v krajine zázrakov*. In: *Kritika prekladu IV*. [online]. Banská Bystrica : Filozofická fakulta UMB, 2014, roč. 2, č. 1, s. 25-26. [cit. 2015-04-13]. ISSN 1339-3405. Dostupné na: <http://issuu.com/batushtek/docs/kritika_prekladu_4_web>.
- ONDRUS, Pavel – Ján HORECKÝ – Juraj FURDÍK: *Súčasný slovenský spisovný jazyk. Lexikológia*. Bratislava : SPN, 1980.
- Rowing Terms*. In: Boathouse District [online]. [cit. 2015-04-18]. Dostupné na: <<http://boathousedistrict.org/rowing-about/rowing-terms/>>.
- ŠKVARENINOVÁ, Oľga: *Paronymický slovník*. Bratislava : Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1999, 212 s. ISBN 80-08-02828-9.
- VÁCLAVIKOVÁ, Katarína: *Prekladateľské oriešky v dielach Alica v krajine zázrakov a Za zrkadlom*. [bakalárska práca]. Bratislava : Filozofická fakulta Univerzity Komenského, 2015. 43 s.

◆◆◆

Bc. Katarína Václaviková
Hurbanova 208
022 04 Čadca
k.vaclavikova9@gmail.com